

70-luvun naisliike

Carol Ehrlich

1980

Miten paljon naisliike on muuttunut viimeisten kymmenen vuoden aikana? Liberaali haara ei ole muuttunut juuri lainkaan. Yhä yritetään saada 52% vallasta siinä taloudellisessa ja poliittisessa järjestelmässä, joka on määrätietoisesti evännyt naisilta vallan. Kuten tiedämme eivät pyrkimykset ole onnistuneet erityisen hyvin.

Mutta naisliikkeen radikaalimpi haara, jolle naisen *vapautuminen*, erotuksena naisen *tasa-arvosta* on tavoitteena, on muuttunut paljon viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja yleisesti ottaen luulen, että muutokset ovat parempaan päin. Taistelu vapautumisen puolesta on saanut tukea uusilta ja erilaisilta naisryhmiltä kuin 1970-luvulla. Siihen aikaan naisliikettä syytettiin siitä, että siihen enimmäkseen kuului valkoisen keskiluokan naisia, mikä piti paikkansa. Vähän myöhemmin sitä sen lisäksi syytettiin heteroseksismistä, mikä myöskin oli totta. Kun näihin ongelmiin liitettiin korkeamman koulutuksen omaavien nuorten naisten suuri joukko, tuloksena oli liike, joka ei kokonaisuutena edustanut kaikkia naisia. Sillä ei tosiaan tuntunut olevan paljoa tarjottavaa lesboille, värillisille, vanhemmille, eikä niille, jotka olivat tai ehkä jonakin päivänä halusivat tulla äideiksi, köyhille ja työläisille. Monet näistä naisista eivät koskaan edes yrittäneet päästä mukaan näihin rajattuina pi-

Carol Ehrlich
70-luvun naisliike
1980

Haettu 3.4.2012 osoitteesta http://www.anarkismi.net/aivokuume/txt/70-luvun_naisliike_-_ehrich.htm

fi.theanarchistlibrary.org

tämiinsä ryhmiin. Jotkut ehkä rohkenivat yrittää, ja joskus saattoi syntyä kohtalokkaita riitoja, esim. meillä kaikilla jotka olimme mukana naisliikkeessä 70-luvun alussa, on arpia taisteluista lesbojen ja heterojen välillä, radikaalifeministien ja “vanhasta vasemmistosta” tulleiden naisten välillä.

Mutta 70-luvun aikana naisliike sai uuden laajuuden. Nythän naisliike on tosiaan joukko eri liikkeitä, jotka joskus yhtyvät, joskus hajoavat, usein se on vaihteleva ja muodoton, joskus sen tahdissa on vaikea pysyä – mutta se on täällä. Se on riippumaton liike, jonka ei enää tarvitse puolustaa oikeuttaan, eikä varautua sitä uhkaa vastaan, että muut liikkeet ottavat sen hallintaansa. Monet feministit, joilla on marxilainen tausta, kutsuvat itseään sosialistisiksi feministeiksi – he ovat yrittäneet liittää marxilaisen taloudellisen analyysin yhteen radikaalifeministisen patriarkaatin analyysin kanssa. Mitään tällaista ei ollut kymmenen vuotta sitten.

On olemassa pieni mutta kasvava anarkofeministinen liike. Pääasiassa se yhdistää anarkistisen analyysin valtasuhteista (siis hallitsemisen ja alistumisen) pääsyynä kaikkeen laitostuneeseen sortoon, ja radikaalifeministisen analyysin patriarkaatista. Mitään sellaista tuskin oli havaittavissa 1970-luvulla. Feminististen vähemmistöjärjestöjen nopea leviäminen, yritykset määritellä ja kehittää naiskulttuuria, ovat kaikki juurtuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Tämä on uutta kehitystä. Naisliikkeessä 1970 mukana olleista naisista ovat radikaalifeministit jäljellä ja voimissaan. Mielestäni radikaalifeministit ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana eritelleet entistä laajemmin luokan, rodun, iän, seksuaalisuuden ja kansallisuuden vuorovaikutuksen sukupuoleen. Eripuraisuudessa lesbojen ja heteroseksuaalien välillä on vielä paljon selvitettävää, ja jopa vihamielisyyttä. Mutta siitä päätellen, mitä olen nähnyt viime vuosina, ei lesboja enää nähdä siveellisyyden uhkana, eikä sellaisina, joiden ahdasmieliset järkkymättömät vaatimukset olisivat laajempien naiskysymysten tiellä. Ainakin puhumme keskenämme, teemme usein yhteistyötä ja käymme jopa samoissa juhlissa.

Tämä on taaskin kokemukseni mukaan suuri muutos verrattuna 70-luvun alkuun. Tämä kaikki tekee asian helpommaksi niille naisille, jotka kiinnostuivat feminismistä vasta nyt. Huomaan, että koulussani opiskeleville naisille osa niistä aatteista, joiden samais- tamisen ja hyväksymisen puolesta kävin niin tuskallista kamppai- lua kymmenen vuotta sitten, on aivan itsestään selviä nyt. Samoin kuin ensimmäisellä vallankumouksellisella sukupolvella, on minul- lakin ristiriitaisia tunteita. Muistan yhä taistelumme ja olen huolis- sani siitä, ettei uusi sukupolvi ymmärrä niitä koettelemuksia, joita koimme Pitkällä Marssilla. Nyt minusta tuntuu jotenkin aivan liian *helpolta*.

Kuvittelisin naisliikkeen menestyksen johtuvan siitä, että vaikka 1980-luvun naiset *eivät kutsuisikaan itseään feministeiksi*, he useim- miten hyväksyvät tietyt aatteet, jotka koskevat naisten itsemäärää- misoikeutta ja itsetuntoa: oikeuden työskennellä kodin ulkopuolel- la, samapalkkaisuuden, tasa-arvoiset suhteet (tavallisimmin mie- hiin – useimmat ovat heteroseksuaalisia), oikeuden tulla tai olla tulematta äidiksi, koulutuksen ja ammatinvalinnan tuomasta ste- reotyypisistä sukupuoliroolista kieltäytymisen ja vahvan tietoi- suuden siitä, että he ja toiset naiset ovat tärkeitä ja arvokkaita juu- ri koska he ovat naisia. Tuskin nämä ovat radikaaleja ajatussuun- tia, mutta ne muodostavat feminismin pohjan. Ei ainakaan tarvitse *opetella* ajattelemaan siten, ennen kuin menee eteenpäin.

Jos kaikki tämä kuulostaa optimistiselta tai “kollektiiviselta tapu- tukselta selkään“, eikö se ollut tarkoitus? Naisliikkeellä on nyt pa- remmat edellytykset kuin 1970-luvulla, mutta liikkeen luoneet so- siaaliset ehdot ovat vielä mitä suurimmassa määrin voimassa. Tär- keimmät kysymykset 1970- tai 1980-luvulla ovat yhä naisten talou- dellisen riiston lopettaminen kotona sekä sen ulkopuolella, oikeus itse määrätä kehostaan – tämä merkitsee sterilisoinnin väärinkäy- tön lakkaamista – samoin oikeus lailliseen aborttiin omasta toivo- muksesta, varmat tehokkaat ehkäisykeinot niille, jotka niitä käyt- tävät, loppu turhille kohdunpoistoille, joita nykyisin tehdään tur- hankin helposti, loppu lesbojen sorrolle, loppu raiskauksille ja pa-

hoinpitelyille ja loppu niitä luovalle pornografialle, loppu opetuksen ja koulun, tiedotusvälineiden ja työmarkkinoiden stereotyyppisille sukupuolirooleille, oikeus tehdä päätöksiä kaikilla elämän aloilla, oikeus kunnalliseen päivähoidon sitä tarvitseville, loppu patriarkaatin naisen sorron oikeuttavalle ja ikuistavalle ideologialle.

Nämä ovat yhä tärkeitä kysymyksiä. Eikä sitten mitään ole voitettu, eikä mikään muuttunut? Ne, jotka odottavat välitöntä muutosta vastaavat ehkä ei, mutta patriarkaatti on aivan liian syvälle juurtunut. Naisliike on saanut viimeisen kymmenen vuoden aikana aikaan sen, että paljon aiempaa useammat ihmiset tiedostavat nämä ongelmat. Se on saanut naiset (ja jopa jotkut miehet) ymmärtämään että totutut kuviot eivät ole välttämättömiä, se on osoittanut mahdollisia keinoja niiden murtamiseksi, ja se on luonut yleisen suhtautumisen, joka kannustaa uusiin, vanhoja kuvioita toistamattomiin järjestelymuotoihin. Tämän rinnalla ovat naiset viime aikoina alkaneet nähdä itsensä kollektiivisena voimana – eivät enää uhreina.

Mutta itse liikkeen moninaisuus tuo mukanaan vaaroja. Luulen, että on hyvä, ettei ole pelkästään yksi naisliike (tai edes kaksi), johon voimme liittyä. Mitä useampia meitä on, jotka tulemme eri ryhmistä eri näkökantoinemme, sitä vaikeampi meitä on ohjata tai sortaa.

Mutta on helppo kadottaa *radikaali* perspektiivi. Kun on monia vaikeasti voitettavia ongelmia, käy houkuttelevaksi suuntautua kaiken ratkaisevaan valtapolitiikkaan (naiset pääosissa tietysti) ratkaisuna kaikelle ja mille tahansa. Nyt uskon, että on parempi että liberaalit ovat mukana riveissämme ja että ainakin pari feministiä on poliittisilla paikoilla (sillä enempää kuin pari emme koskaan saa), kuin ettei olisi yhtään.

Mutta tämä ei riitä, sillä se ei vielä muuta mitään. Ja kirjava naisliike – naisia eri toiminta-aloilta – ja pari ratkaisevaa voittoa viime vuosina voi helposti saada meidät kadottamaan näkyvistämme sen tosiseikan, että naissorron syynä on patriarkaatin valta kaikil-

la aloilla – taloudellisella, poliittisella, sosiaalisella, aatteellisella ja henkilökohtaisella. Valta on ydinkysymys, ja meidän on rakennettava sellainen yhteiskunta, jota ei leimaa hallitseminen ja alistuminen. Siinä määrin kuin tämä tieto on hävinnyt näiden kymmenen vuoden aikana, tai sitä ei ole viety eteenpäin, se täytyy jälleen saavuttaa.